ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ

Επιστήμονες από την Ελλάδα και 10 χώρες της Μεσογείου συζητούν στα Αστερούσια την κλιματική ανθεκτικότητα και την αειφόρο ανάπτυξη

9 Οκτωβρίου 2026

Με τη συμμετοχή 33 επιστημόνων από Αποθέματα Βιόσφαιρας και προστατευόμενες περιοχές **από την Ελλάδα και 10 Μεσογειακές χώρες (Αίγυπτο, Αλβανία, Βουλγαρία, Ισπανία, Ιταλία, Κύπρο, Λίβανο, Βόρεια Μακεδονία, Μαρόκο Ρουμανία)** ολοκληρώθηκε με επιτυχία η Α΄ Φάση του Υβριδικού Πανεπιστημίου Αστερουσίων (Asterousia Hybrid University-AHU), από τις 4 έως τις 7 Οκτωβρίου 2026, με ποικίλες δραστηριότητες σε διαφορετικές περιοχές του Αποθέματος Βιόσφαιρας Αστερουσίων.

Κεντρικό θέμα / τίτλος της φετινής διοργάνωσης ήταν «Κοινότητες ανθεκτικές στην κλιματική αλλαγή στα Μεσογειακά Αποθέματα Βιόσφαιρας», με στόχο την ανταλλαγή γνώσεων και εμπειριών για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής και την προώθηση αειφορικών πρακτικών σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο.

Μέσα από εισηγήσεις, εργαστήρια, επιτόπιες επισκέψεις και συναντήσεις με κατοίκους, παραγωγούς, εκπαιδευτικούς και εκπροσώπους τοπικών φορέων, οι συμμετέχοντες είχαν την ευκαιρία να γνωρίσουν τον φυσικό και πολιτιστικό πλούτο των Αστερουσίων και να συζητήσουν τις προκλήσεις και τις προοπτικές των κοινοτήτων που ζουν και δραστηριοποιούνται σε Αποθέματα Βιόσφαιρας.

Το πρόγραμμα ανέδειξε τη σημασία της ολοκληρωμένης διαχείρισης των φυσικών πόρων, σε συνδυασμό με την προσαρμογή της αγροτικής παραγωγής στην κλιματική αλλαγή, την προστασία της βιοποικιλότητας και τη σύνδεση της εκπαίδευσης με τις ανάγκες και το μέλλον των τοπικών κοινωνιών.

Ιδιαίτερη έμφαση δόθηκε στη **βιωματική γνωριμία με την περιοχή**, μέσα από επισκέψεις στη Βασιλική, τη Μιαμού, τον Άγιο Ιωάννη, την Ιερά Μονή Κουδουμά, τους Παρανύμφους, την Εθιά, τον Αχεντριά, τη Βαγιονιά και την Πόμπια. Οι δράσεις αυτές υπογράμμισαν τον ρόλο της τοπικής παραγωγής, της πολιτιστικής κληρονομιάς, των πολιτιστικών συλλόγων και της ενεργού συμμετοχής των κατοίκων στη διατήρηση της ταυτότητας και της ανθεκτικότητας της περιοχής του Αποθέματος Βιόσφαιρας των Αστερουσίων απέναντι σε πολλαπλές προκλήσεις, που εντείνονται λόγω της κλιματικής αλλαγής.

Η φιλοξενία και η ενεργός συμμετοχή των τοπικών κοινωνιών αποτέλεσαν ξεχωριστό στοιχείο της διοργάνωσης. Οι κάτοικοι και οι εκπρόσωποι των φορέων των χωριών που επισκέφθηκαν οι συμμετέχοντες υποδέχθηκαν τους συμμετέχοντες του Υβριδικού με μεγάλη θέρμη, εγκαρδιότητα και ενθουσιασμό, συμβάλλοντας ουσιαστικά στην εξαιρετική επιτυχία της δράσης.

Η άμεση αυτή επικοινωνία κατέδειξε ότι οι κάτοικοι δεν αποτελούν απλώς αποδέκτες πρωτοβουλιών προστασίας και ανάπτυξης, αλλά βασικούς συντελεστές στη διαμόρφωση του μέλλοντος του τόπου τους. Η γνώση που προκύπτει από την καθημερινή τους εμπειρία, σε

συνδυασμό με την επιστημονική τεκμηρίωση και τη συνεργασία των φορέων, αποτελεί σημαντική βάση για την αναζήτηση λύσεων που συνδυάζουν την προστασία του φυσικού και πολιτιστικού πλούτου με τη βιώσιμη ανάπτυξη των τοπικών κοινωνιών.

Ιδιαίτερο ενθουσιασμό προκάλεσαν στους συμμετέχοντες **οι τοπικές γεύσεις και τα προϊόντα των Αστερουσίων,** που είχαν την ευκαιρία να δοκιμάσουν κατά τη διάρκεια των επισκέψεών τους, τα οποία προετοίμασαν με μεράκι τα μέλη των πολιτιστικών συλλόγων. Γνωρίσαμε την πλούσια γαστρονομική παράδοση της περιοχής και την ποιότητα των τοπικών προϊόντων, αποτυπώνοντας τη σύνδεση της τοπικής παραγωγής με τον πολιτισμό και την προστασία του περιβάλλοντος.

Οι μαθητές της Βαγιονιάς παρουσίασαν το όραμά τους για το μέλλον του τόπου τους

Μια ξεχωριστή και συγκινητική στιγμή της διοργάνωσης εκτυλίχθηκε στο Γυμνάσιο Βαγιονιάς, όπου οι ίδιοι οι μαθητές ανέλαβαν τον ρόλο των εκπαιδευτών, και σε μια ανοιχτή στο κοινό εκδήλωση μας παρουσίασαν πώς οραματίζονται το μέλλον του τόπου τους.

Μέσα από τις δικές τους παρουσιάσεις, τα παιδιά κατέθεσαν τις ανησυχίες και τις προσδοκίες τους για την περιοχή, δίνοντας έμφαση στον Γεροπόταμο, που στερεύει, και στην ανάγκη προστασίας των φυσικών πόρων. Η δική τους ματιά έφερε στο προσκήνιο ένα κρίσιμο ερώτημα: πώς θέλουν οι ίδιοι οι νέοι να διαμορφωθεί ο τόπος όπου μεγαλώνουν και τι χρειάζεται να αλλάξει ώστε να διασφαλιστεί ένα βιώσιμο μέλλον για τις επόμενες γενιές.

Η συνάντηση απέδειξε με τον πιο γλαφυρό τρόπο ότι η εκπαίδευση για την αειφορία δεν είναι μονόδρομη διαδικασία. Οι νέοι έχουν φωνή, γνώση και προτάσεις που αξίζει να ακούγονται, ενώ η συμμετοχή τους στον διάλογο για το περιβάλλον και την ανάπτυξη του τόπου τους αποτελεί βασική προϋπόθεση για τη δημιουργία ανθεκτικών και ενεργών κοινοτήτων.

Η ελαιοκομία ως παράδειγμα βιώσιμης ανάπτυξης

Μεγάλο ενδιαφέρον είχαν οι παρουσιάσεις και επισκέψεις σε πρότυπο ελαιώνα και επιχειρήσεις παραγωγής και τυποποίησης ελαιολάδου, που επενδύουν σε πρακτικές φιλικές προς το περιβάλλον, δίνοντας προτεραιότητα στην εξοικονόμηση νερού και στη προώθηση της ποιότητας έναντι της ποσότητας του παραγόμενου προϊόντος.

Οι συμμετέχοντες γνώρισαν από κοντά εφαρμογές που αποδεικνύουν ότι η προστασία των φυσικών πόρων μπορεί να συνδυάζεται με την αναβάθμιση της αγροτικής παραγωγής και την ενίσχυση της τοπικής οικονομίας. Σε μια περιοχή όπως τα Αστερούσια, όπου η διαθεσιμότητα του νερού αποτελεί κρίσιμο ζήτημα, η υιοθέτηση καινοτόμων καλλιεργητικών και παραγωγικών πρακτικών αποκτά κρίσιμη σημασία για την ανθεκτικότητα των τοπικών κοινοτήτων απέναντι στην κλιματική αλλαγή. Οι επισκέψεις φανέρωσαν τις τεράστιες δυνατότητες της ποιοτικής και περιβαλλοντικά υπεύθυνης ελαιοκομίας ως μοχλού αειφόρου ανάπτυξης, που διαφυλάσσει τους φυσικούς πόρους και δημιουργεί προοπτικές για το μέλλον της περιοχής.

Πεζοπορία, φυσική κληρονομιά και τουρισμός υπαίθρου

Ξεχωριστή εμπειρία αποτέλεσε η πεζοπορική διαδρομή από τον Άγιο Ιωάννη προς την Ιερά Μονή Κουδουμά, μέσα από ένα τοπίο ιδιαίτερης φυσικής ομορφιάς και οικολογικής αξίας. Χάρη περιβαλλοντική ερμηνεία από στελέχη του ΜΦΙΚ και ντόπιους οδηγούς βουνού γνωρίσαμε το τοπικό οικοσύστημα, τη χλωρίδα και την πανίδα, αλλά και στοιχεία της παραδοσιακής διαχείρισης της περιοχής, το κύριο πρόβλημα της οποίας διαπιστώσαμε ότι είναι η υπερβόσκηση.

Η επίσκεψη στην ιστορική Ιερά Μονή Κουδουμά, καθώς και η γνωριμία με σπηλαιώδεις ναούς και χώρους θρησκευτικού ενδιαφέροντος, φώτισαν τη βαθιά πνευματική και πολιτιστική ταυτότητα των Αστερουσίων. Παράλληλα, αναδείχθηκαν οι δυνατότητες προβολής της φυσικής και

πολιτιστικής κληρονομιάς μέσα από ήπιες μορφές τουρισμού, που σέβονται το περιβάλλον και ενισχύουν τη βιώσιμη ανάπτυξη της περιοχής.

Η διοργάνωση επιβεβαίωσε τον σημαντικό και καινοτόμο ρόλο του Υβριδικού Πανεπιστημίου Αστερουσίων ως πεδίου διεθνούς συνεργασίας και ανταλλαγής καλών πρακτικών, όπου η επιστημονική γνώση συναντά την τοπική εμπειρία και όπου οι περιβαλλοντικές προκλήσεις αποτελούν αφετηρία για κοινές πρωτοβουλίες.

Η Α΄ Φάση ολοκληρώθηκε με την διατύπωση προτάσεων για την ενίσχυση της λειτουργίας των Αποθεμάτων Βιόσφαιρας και της συνεργασίας μεταξύ των τοπικών κοινοτήτων και των επιστημονικών φορέων. Το Υβριδικό Πανεπιστήμιο Αστερουσίων 2026–2027 συνεχίζεται με τη Β΄ Φάση, η οποία προγραμματίζεται να πραγματοποιηθεί διαδικτυακά τον Ιανουάριο του 2027.

Τις απόψεις και τα διδάγματα της UNESCO παρουσίασε ο κ. Philippe Pyparert, Σύμβουλος ολοκληρωμένου σχεδιασμού και διαχείρισης περιοχών UNESCO και την Ελληνική Επιτροπή Αποθεμάτων Βιόσφαιρας εκπροσώπησε ο πρόεδρός της, Ομότιμος Καθηγητής κ. Μιχάλης Σκούλλος, ο οποίος είναι και ο συντονιστής του ΥΠΑ.

Διοργανωτές του Υβριδικού Πανεπιστημίου Αστερουσίων είναι η Περιφέρεια Κρήτης, η Αναπτυξιακή Ηρακλείου ΑΑΕ ΟΤΑ, το Απόθεμα Βιόσφαιρας UNESCO των Αστερουσίων, το Περιφερειακό Γραφείο UNESCO για την Επιστήμη και τον Πολιτισμό στην Ευρώπη (Βενετία), η Έδρα και το Δίκτυο UNESCO για τη Διαχείριση και την Εκπαίδευση Αειφόρου Ανάπτυξης στο ΕΚΠΑ και το Μεσογειακό Γραφείο Πληροφόρησης για το Περιβάλλον, τον Πολιτισμό και την Αειφόρο Ανάπτυξη (MIO-ECSDE), μέσω της πρωτοβουλίας MEdIES.

Ευχαριστούμε ιδιαίτερα:

- όλους τους αξιόλογους εισηγητές και τους ξεναγούς
- τους Δήμους Αρχανών Αστερουσίων, Γόρτυνας και Φαιστού,
- τους Προέδρους των Τοπικών Κοινοτήτων Μιαμούς-Κρότου, Εθιάς-Ροτασίου Παρανύμφων, Αχεντριά και Πόμπιας,
- τους Πολιτιστικούς Συλλόγους Μιαμού-Λέντα, Απεσωκαρίου, Παρανύμφων, Εθιάς, Αχεντριά, Πόμπιας
- τους εκπαιδευτικούς και τους μαθητές του Γυμνασίου Βαγιονιάς και του Δημοτικού Σχολείου Αχεντριά
- την Ομάδα Νέων των Αστερουσίων
- την Ιερά Μητρόπολη Γορτύνης και Αρκαδίας και την Ιερά Μονή Κουδουμά
- το Μουσείο Φυσικής Ιστορίας Κρήτης
- την Εθελοντική Ομάδα Πολιτικής Προστασίας «Φίλιος Ζευς»

που με την προθυμία, τις γνώσεις, τη φιλοξενία και το χαμόγελό τους συνέβαλαν στην επιτυχία του Υβριδικού Πανεπιστημίου των Αστερουσίων.

Πάνω απ' όλα, όμως, οφείλουμε ένα μεγάλο **ευχαριστώ στους κατοίκους των Αστερουσίων**, που αγκάλιασαν με ιδιαίτερη θέρμη τη δράση και υποδέχθηκαν τους συμμετέχοντες με εξαιρετική φιλοξενία. Η αγάπη τους για τον τόπο και η ολοένα αυξανόμενη αναγνώριση της σημασίας και της συμβολής του Αποθέματος Βιόσφαιρας Αστερουσίων στην προστασία του φυσικού και πολιτιστικού πλούτου, αλλά και στην αειφόρο ανάπτυξη της περιοχής, αποτελούν πολύτιμη δύναμη για τη συνέχιση αυτής της κοινής προσπάθειας.

Περισσότερα για το πρόγραμμα, τα συμπεράσματα και την επερχόμενη Β Φάση https://medies.net/asterousia-hybrid-university-2026-phase-a/

Η δράση «Διοργάνωση εκδηλώσεων στην περιοχή Αστερουσίων στο πλαίσιο της λειτουργίας του Υβριδικού Πανεπιστημίου Αστερουσίων 2026–2027» χρηματοδοτείται από το Περιφερειακό Πρόγραμμα Ανάπτυξης της Περιφέρειας Κρήτης.